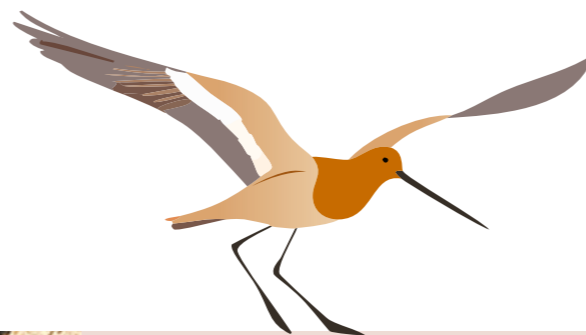

WEIDEVOGELS IN HET RIVIERENLAND

2023

2023

WEIDVOGELS IN HET RIVIERENLAND

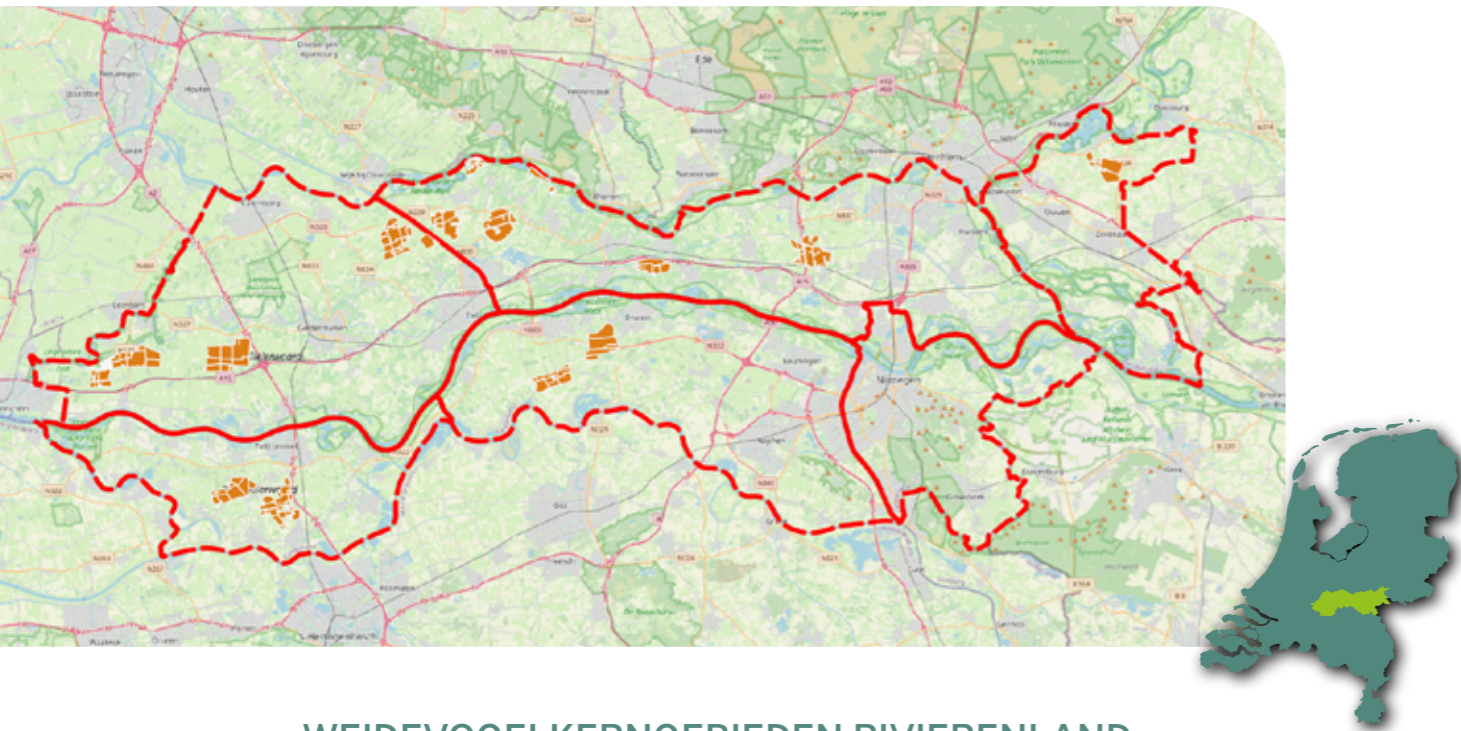
Elke boer en natuurliefhebber wordt er enthousiast van: het geluid van de grutto, de kievit en de tureluur in het voorjaar. In het vroege voorjaar zijn in hun leefgebieden in het Rivierenland al maatregelen getroffen zoals het aanleggen van een plasdras en het voorbeweiden van de graslanden. Met boeren zijn afspraken gemaakt om sommige percelen later te maaien of ruimte te geven voor een kruidrijk grasland. Zo maken we met elkaar een mozaïek waarin de weidevogels een broedplek vinden, de kuikens op kunnen groeien en er voldoende voedsel is.

Tijdens het broedseizoen beschermen onze weidevogelbeschermers de legsels van de weidevogels. Zij zoeken de nesten in het veld of met onze weidevogeldrone. Deze legsels worden dan in samenwerking met de boeren beschermd.

Voordat gemaaid wordt kijken de vrijwilligers of er nog kuikens in het veld lopen. Als het nodig is maken we extra afspraken om die percelen wat later te maaien. De boer krijgt hier een vergoeding voor.

Met 169 weidevogelboeren en 300 vrijwilligers zorgen we er samen voor dat de weidevogels in het Rivierengebied beschermd worden.

WEIDVOGELKERNGEBIEDEN RIVIERENLAND

Binnen het werkgebied van Collectief Rivierenland liggen 15 weidevogelkerngebieden. Binnen deze kerngebieden wordt door de gebiedscoördinatoren van het collectief agrarisch natuurbeheer afgesloten speciaal voor de weidevogels. De weidevogelbeschermers zijn binnen deze gebieden het meest actief met het zoeken naar legsels, beschermen van deze en het monitoren van gezinnen. Maar ook buiten deze gebieden houden de beschermers een oogje in het zeil en vinden nesten.

WAT IS EEN WEIDVOGEL?

Vogels die vaak in weilanden of akkers op de grond broeden worden weidevogels genoemd. De grutto, Kievit, tureluur, scholekster en wulp zijn hiervan de meest voorkomende hoofdsoorten in het rivierengebied. Weidevogels, behalve de scholekster, zijn 'nestvlinders'; Dit houdt in dat zodra de kuikens uit het ei komen ze het nest verlaten.

GRUTTO

KIEVIT

TURELUUR

SCHOLEKSTER

WULP

SAMEN BESCHERMEN

AGRARIËRS

De boeren helpen de weidevogels door plasdras aan te leggen, kruidenrijk grasland te beheren, nesten te beschermen, later te maaien, extensief te beweiden en ruige stalmest uit te rijden om het bodemleven te stimuleren. Al deze beheermaatregelen liggen in een mozaiek, zodat de weidevogels alles wat ze nodig hebben tijdens het broeden kunnen vinden.

WEIDVOGELBESCHERMERS

De weidevogelbeschermers trekken er in het broedseizoen op uit om legsels te zoeken en te registreren, zodat deze beschermd kunnen worden. Ook voeren ze tellingen uit om het weidevogelbeheer te monitoren. De weidevogelbeschermers houden contact met de boer en ze zijn onze ogen en oren in het veld.

COLLECTIEF EN ANV'S

De gebiedscoördinator van het collectief en de lokale ANV houden contact met de boeren en de weidevogelbeschermers. In de meeste gebieden plaatsen zij de zonne-pompen voor de plasdras. De vergoeding die de boeren ontvangen voor het weidevogelbeheer loopt via het collectief.

TELLINGEN BROEDSUCCES

BRUTO TERRITORIAAL SUCCES

Om het broedsucces van de grutto te bepalen wordt eind april het aantal gruttoparen (nesten) geteld en eind mei het aantal gruttogezinnen met (deels bijna vliegvlugge) kuikens. De verhouding tussen het aantal gruttoparen en het aantal gruttogezinnen geeft het Bruto Territoriaal Succes (BTS). Dat is indicatief voor het broedsucces van de grutto. BTS-tellingen geven geen exact inzicht in het aantal vliegvlug geworden gruttokuikens, maar een globale indicatie van het broedsucces per seizoen. **De duiding van het resultaat wordt weergegeven met het stoplichtenmodel: groen, oranje en rood.**

” Een boer stuitte tijdens het maaien op een wulpennest waarvan de jongen net aan het uitkomen waren. Hij heeft zijn dochter thuis opgehaald, die bij het nest op de jonkies heeft gepast. Hij heeft een flink stuk gras om het nest heen laten staan.

Jan Senhorst, weidevogelbeschermer

Uitvoeren BTS telling in juni

DUIVENSE BROEK

193 nesten beschermd

Broedsucces:

Het seizoen is goed verlopen, in 2023 zijn meer nesten gevonden dan het jaar ervoor. Bijzonder is dat de velduil terug is in het gebied, deze voelt zich er ook thuis.

GETALLEN

1542

legsels werden beschermd in het gehele rivierengebied. Het uitkomstpercentage van alle weidevogelsoorten bij elkaar opgeteld is 82%.

40

keer waren de drone piloten vroeg uit de veren om vogels te zoeken. De inzet van de drone is inmiddels een onmisbare aanvulling voor de vrijwilligers.

>70%

Uit de BTS tellingen komt gemiddeld een resultaat van meer dan 70%. Dat is in theorie voldoende om de grutto-populatie te laten groeien.

8

weidevogelgroepen zijn actief binnen het gehele werkgebied. De weidevogelbeschermers werken het gehele seizoen keihard om nesten te beschermen en te monitoren.

HOMOET-MEILANDEN

292 nesten beschermd

Broedsucces:

De weidevogelwerkgroep Overbetuwe verzorgt met zo'n 25 vrijwilligers hier het monitoren van de weidevogels. Naast de tellingen in het centrale gebied worden ook de gebieden eromheen gemonitord. De Randwijkse Waard is hier een voorbeeld van. Door de goede samenwerking tussen de vrijwilligers en de agrariërs is het vaak mogelijk het maaien uit te stellen zodat de vogels hun broedsel groot kunnen krijgen.

Onthulling weidevogelbord Meilanden, Foto: Ellen Koelewijn

Foto: Klaas van Hal

ELDIKSE VELD

Broedsucces: ● ● ●

Het Eldikse Veld is een klein weidevogelgebied wat zeer in trek is bij de grutto's. Rondom de plasdras vinden we veel weidevogels. Daarnaast zijn de gebieden aan de Linge ook een gewilde broedplaats. We hopen in 2024 meer vrijwilligers te kunnen werven om in het Eldikse veld de vogels beter te kunnen monitoren.

INGENSE WAARD EN BONTEMORGEN

Broedsucces: ● ● ●

Met een groot aantal hectares aan kruidenrijk grasland is dit een goed gebied voor de weidevogels. De laatste jaren zijn alleen de BTS-tellingen uitgevoerd vanwege een gebrek aan vrijwilligers. We verwachten in 2024 alle tellingen uit te kunnen voeren. Door een actieve wervingsactie vanuit ANV Lingestreek hebben zich een aantal nieuwe vrijwilligers gemeld.

Foto: Klaas van Hal

MAURIKSE VELD

7 broedparen geteld

In het Maurikse veld is in 2023 aan de oostkant een nieuwe plasdras aangelegd. Mooi om te zien dat deze gelijk bezocht werd door de weidevogels. De laatste jaren is hier een actieve vrijwilligersgroep opgestaan die de vogels goed in de gaten houdt. Agrariërs hebben aandacht voor de weidevogels. Afspraken om een plasdras langer te laten staan en het maaien uit te stellen zijn goed te maken.

Kievitseieren komen uit.
Foto: Danny Spijker

MAURIKSE WAARD

8 broedparen geteld

Een bijzonder weidevogelgebied. In het zuidelijke gedeelte beheren de agrariërs de gronden terwijl het noordelijke gedeelte in eigendom is van de provincie Gelderland. Samen met de ANV Lingestreek en een agrariër worden hier de percelen beheerd. Door de plasdras die in 2023 is gecreëerd hopen we dat het gebied meer aantrekkingskracht voor de weidevogels oplevert. De vrijwilligers monitoren zowel het noordelijke als het zuidelijke deel.

Foto: Danny Spijker

OMMERENSE VELD

159 nesten beschermd

Broedsucces: ● ● ●

In het Ommerense veld broeden de weidevogels graag. Met 4 plasdrassen en aanliggend kruidenrijk grasland kunnen de vogels een geschikte plaats vinden om te broeden en hun pullen groot te brengen. De kievit vindt een geschikte broedplek op de maispercelen. Met de drone worden veel legsels gevonden. Veel boeren zijn bereid het maaien uit te stellen waardoor deze nesten kunnen uitkomen en de pullen kunnen opgroeien tot vliegvlugge vogels.

PUIFLIJK / MAASBOMMEL

91 nesten beschermd

Meteen in het eerste jaar haalden we hier mooie resultaten. Zeker dankzij de enorme inzet van de weidevogelvrijwilligers van IVN Maas&Waal. De positieve energie die de samenwerking tussen de boeren en de vrijwilligers losmaakt is aanstekelijk.

Nieuw weidevogelgebied in Maas en Waal

In Maas en Waal hebben we twee nieuwe weidevogelgebieden in kunnen richten: Puiflijk en Maasbommel. Met een nieuwe groep vrijwilligers is het weidevogelbeheer hier succesvol opgestart. Het is bijzonder dat er meteen een 8-tal grutto's het gebied bij Puiflijk wisten te vinden.

” Het was goed om weer zoveel weidevogels op het land te zien. ”

Wilbert Litjens, melkveehouder

”

Het streven is de percelen op 1 maart van voldoende water te hebben voorzien door middel van een speciale pomp, die in ons geval op zonne-energie werkt en zo dus water op een lager gelegen gedeelte pompt. Medio zomer verwijderen we deze weer.

”

Werkploeg Capreton

LATEN ZIEN WAT WE DOEN

In de weidevogelgebieden hebben we dit jaar de nieuwe weidevogelborden kunnen plaatsten. Op een plekje waar je even uit kan rusten informeren we de bezoekers over de maatregelen die de boeren hier nemen.

NIEUWE PLASDRASPOMPEN

Dankzij een subsidie van de provincie Gelderland hebben we alle plasdraspompen dit jaar kunnen vervangen. Deze pompen zijn veel gebruiksvriendelijker en makkelijker te plaatsen in het veld. Dankzij veel vrijwilligers zijn de pompen in elkaar gezet en geplaatst.

INZET RASTERS

Om de kuikens een goede overlevingskans te geven is predatiebeheer belangrijk. Dat begint bij een goed ingericht gebied waar de predatoren de kuikens niet makkelijk kunnen vinden en er voldoende vogels zijn om een effectieve luchtmacht te vormen. Soms zijn er extra maatregelen nodig. Dit jaar zijn de percelen in Maas en Waal uitgerasterd. De resultaten zijn positief.

LEUVENSCH E VELD

107 nesten beschermd

Broedsucces: ● ● ●

Leuvense veld oost

We maken een mooie start in dorps huis van Herwijnen waarbij Jan Zeebregts een boer bereid gevonden heeft iets te delen over het weidevogelbeheer op zijn percelen. Deze boer benadrukt dat samenwerking erg belangrijk is bij het beschermen van de nesten en kuikens. Daar is de groep die in het Leuvense veld oost loopt een voorbeeld in. De vrijwilligers hebben het erg gezellig met elkaar en zijn weer volop het veld in geweest. Het resultaat is jammer genoeg minder dit jaar. Jan neemt na flink wat jaren afscheid van het coördinatorschap.

Leuvense veld west

Machteld Visser pakt dit jaar het coördinatorschap goed op. Ze is bekend in het gebied en heeft goed contact met de boeren. Met de groep vrijwilligers is ze regelmatig in het veld te vinden. Helaas dit jaar met wat minder goede resultaten. Maar de groep zet door, elk kuiken wat beschermd wordt is er één. In de loop van het seizoen blijkt er een maisperceel te zijn waar nog niet beschermd wordt. Na overleg met de boer mogen de vrijwilligers het nest beschermen. Een mooi voorbeeld van snel schakelen met elkaar met bescherming als resultaat.

BRUCHEMS BROEK / MOLENVELD

343 nesten beschermd

Broedsucces Bruchems broek: ● ● ●

Broedsucces Molenveld: ● ● ●

Het Bruchemsbroek is vanaf 2016 het weidevogelgebied in de Bommelerwaard. De laatste jaren zien we de resultaten hier terug lopen. Dit komt misschien door het verdwijnen van een plasdrasgebied. De vrijwilligers blijven erg actief in het gebied.

In het Molenveld zien we de laatste jaren een sterke vooruitgang mede door uitstekend mozaïek aan beheer. Afgelopen winter hebben we een herinrichting uitgevoerd van een plas-dras perceel die vorige jaren erg verwilderde. We zijn erg benieuwd of we komend seizoen een positieve ontwikkeling in het aantal weidevogels zien.

RIJSWIJKSE VELD / ZOELENSE VELD

80 nesten beschermd

Broedsucces:

Rijswijkse veld

Ook Harrie Noordhuis trekt er weer op uit met zijn groep vrijwilligers om de percelen met legselbeheer af te lopen. Een mooi succes op een maisperceel langs de Heeskampsesteeg waar veel nesten gevonden worden. Met medewerking van de loonwerker die het perceel op zou gaan om mest uit te rijden kunnen de nesten beschermd worden. Ook de BTS-telling laat zien dat de resultaten in dit gebied goed zijn.

Zoelense veld

Het Zoelense veld is een prachtig gebied. Vanwege ziekte en later het overlijden van de zeer gewaarde coördinator Goof de Hartogh, neemt Ipe Hoekstra het stokje over. Met dezelfde bevoegenheid gaan de vrijwilligers weer aan de slag. Met in seizoen 2023 een mooi resultaat. Er wordt in het broedseizoen zelfs een watersnip waargenomen. We stellen in overleg het droogvallen van de plasdras uit.

RUMPTSE VELD

Na een jaar met alleen vergoedingen per nest nu het eerste jaar met beheer voor de komende 6 jaar. En met succes, op en rond de plasdras zijn veel weidevogels waar te nemen. Eén perceel waar meer dan 20 nesten gevonden worden. Gerrit Zeldenrust stemt met zijn vrijwilligers af om te zoeken en te lopen. Na afloop van het seizoen hebben we geëvalueerd en een plan gemaakt om in het nieuwe seizoen een nog betere bescherming te kunnen bieden. We zien uit naar de momenten waarin we weer kunnen gaan genieten van onze prachtige weidevogels.

WAT IS COLLECTIEF RIVIERENLAND?

Collectief Rivierenland is een organisatie die zich inzet voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Als collectief zetten we ons in voor behoud en ontwikkeling van het karakteristieke landschap van het riviereengebied, mét de flora en fauna die daarbij hoort.

Dat doen we via twee sporen. Door de uitvoer van diverse projecten op het gebied van (agrarisch) natuur, landschap-of waterbeheer. En als agrarisch collectief voeren we, samen met onze ruim 600 leden, de subsidieregeling Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb) uit. We werken hierbij nauw samen met vrijwilligers, burgers, boeren en de zes agrarische natuurverenigingen in het riviereengebied.

Onze kracht is de samenwerking met de agrarische natuurverenigingen:

COLLECTIEF RIVIERENLAND

Van Heemstraweg 2B
6653 KB Deest
info@collectiefrivierenland.nl
www.collectiefrivierenland.nl

COLOFON

Uitgave van Collectief Rivierenland

TEKST Collectief Rivierenland

FOTOGRAFIE Collectief Rivierenland

VORMGEVING Studio Anker, Tiel

Collectief
Rivierenland
agrarisch
natuurbeheer

info@collectiefrivierenland.nl
www.collectiefrivierenland.nl